

☰ Menu 🔍 Search

PARIŠKA IZJAVA

EUROPA U KOJU MOŽEMO VJEROVATI

1. Europa pripada nama i mi pripadamo Europi. Te su zemlje naš dom, drugoga nemamo. Razlozi zbog kojih nam je do Europe stalo nadilaze našu sposobnost da objasnimo ili opravdamo tu odanost. To je dijeljenje zajedničkih povijesti, nada i ljubavi. Stvar je to uhodanih običaja, trenutaka radosti i boli. Nadahnjujućih trenutaka pomirenja i obećanje zajedničke budućnosti. Poznati krajobrazi i događaji nabijeni su posebnim značenjem – za nas, ali ne i za Pariska izjavadrugu. Dom je mjesto gdje su stvari poznate i gdje se prepoznajemo, koliko god daleko odlutali. To je prava Europa, naša dragocjena i nezamjenjiva civilizacija i kultura.

Europa je naš dom

2. Europa je, u svemu svojem bogatstvu i veličini, ugrožena lažnim poimanjem same sebe. Ta lažna Europa vidi sebe kao

Ugrožava nas lažna Europa

ispunjenje naše civilizacije, no ona nam zapravo oduzima dom. Poziva se na pretjerivanja i izobličenja istinskih krjeposti Europe, ostajući pritom slijepa za vlastite poroke. Crtajući samodopadno jednostranu karikaturu naše povijesti, ta je lažna Europa nepremostivo opterećena predrasudom protiv prošlosti. Njezini su zagovornici siročad po vlastitom izboru te smatraju da je biti siročće, biti bez doma, uzvišeni cilj. U tom smislu lažna Europa slavi samu sebe kao korifeja univerzalne zajednice, koja, međutim, niti je univerzalna niti je zajednica.

3. Patroni lažne Europe začarani su praznovjerjem u nezaustavljivi napredak. Vjeruju da je povijest na njihovoj strani, a ta ih vjera čini oholima i prezrivima, nesposobnima prepoznati mane postnacionalnoga i postkulturnoga svijeta koji izgrađuju. Štoviše, oni ignoriraju istinske izvore ljudskoga dostojanstva do kojega toliko drže – kao i mi. Ignoriraju, štoviše odbacuju kršćanske korijene Europe. Istovremeno se silno trude ne uvrijediti muslimane, misleći da će oni oduševljeno prihvatiti njihovo sekularističko, multikulturno stajalište. Uronjena u predrasude, praznovjerje i Pariska izjava2ignoriranje, zaslijepljena pustim i samodopadnim vizijama utopijske budućnosti, lažna Europa refleksno guši drukčije mišljenje – naravno, u ime slobode i tolerancije.

Lažna je Europa
utopija i tiranija

4. Nalazimo se u slijepoj ulici. Najveća prijetnja budućnosti Europe niti je ruski avanturizam niti muslimanska imigracija. Prava je Europa u opasnosti zbog toga što se naše predodžbe guše u čeličnom zagrljaju lažne Europe. Naše zemlje i naša zajednička kultura obezvrijeđeni su iluzijama i samozavaravanjima glede onoga što Europa jest i što treba biti. Mi se obvezujemo da ćemo se oduprijeti toj ugrozi naše budućnosti. Pravu ćemo Europu braniti, podupirati i promicati – onu Europu kojoj stvarno pripadamo.

Moramo braniti
pravu Europu

+ + +

5. Prava Europa očekuje i potiče aktivno sudjelovanje u zajedničkom projektu političkoga i kulturnoga života. Europski je ideal solidarnost koja se zasniva na prihvaćanju zakona, koji vrijede za sve, ali su u svojim zahtjevima ograničeni. To prihvaćanje nije se uvijek ostvarivalo u obliku predstavničke demokracije. No naše tradicije građanske lojalnosti odražavaju temeljno prihvaćanje naših političkih i kulturnih tradicija, bez obzira na to koje oblike one imale. U prošlosti su se Europljani borili kako bi naše političke sustave učinili otvorenijima za sudjelovanje naroda, i mi se s pravom ponosimo tom poviješću. No čak i kad se to događalo, ponekad i kroz otvorene pobune, Europljani su uvijek potvrđivali da su tradicije naroda na ovom kontinentu, usprkos tomu što je u njima bilo nepravda i mapa de europa politicopogrješaka, naše tradicije. Zbog te odanosti reformama Europa je mjesto traženja uvijek veće pravednosti. Taj duh napretka rođen je iz ljubavi i lojalnosti našim domovinama.

Solidarnost i građanska lojalnost potiču na aktivno sudjelovanje

6. Europski duh jedinstva omogućuje nam imati povjerenja u javni prostor, čak i kad se susrećemo kao potpuni stranci. Javni parkovi, središnji trgovi i široka šetališta europskih mjesta i gradova odraz su europske političke svijesti: Mi dijelimo naš zajednički život i zajedničku „res publica“ (javnu stvar). Prihvaćamo da je naša obveza preuzimati odgovornost za budućnost naših društava. Mi nismo pasivni subjekti pod vlašću despota, bili oni sakralni ili sekularni. I nismo podložni neumoljivim povijesnim silama. Biti Europljanin znači imati

Nismo pasivni subjekti

sposobnost političkoga i povijesnoga djelovanja. Mi smo tvorci naše zajedničke sudbine.

7. Prava Europa zajednica je naroda. Imamo svoje jezike, tradicije i granice. Usprkos tomu uvijek smo prepoznavali uzajamnu povezanost, pa i kad smo bili u svađi – ili čak u ratu. To nam se jedinstvo u različitosti čini posve prirodnim. No ono je važno i dragocjeno; stoga, niti je priroda datost niti nužnost. Najčešći politički oblik toga jedinstva u različitosti jest carstvo (imperij), koje su europski kraljevi ratnici uvijek iznova pokušavali stvoriti, stoljećima nakon propasti Rimskoga Carstva. Primamljivost carstva dugo je trajala, no prevladale su nacionalne države, onaj oblik države koji povezuje suverenitet i narod. Nacionalna je država postala obilježje Europe.

Nacionalna država obilježje je Europe

8. Nacionalna je zajednica ponosna što upravlja sobom na vlastiti način, hvali se svojim velikim nacionalnim postignućima u umjetnosti i znanosti te se natječe s drugim nacijama, kadgod i na bojnopolju. To je ranjalo Europu, ponekad i teško, ali nikada nije ugrozilo naše kulturno jedinstvo. Zapravo se događalo suprotno. Dok su se europske države sve više utvrđivale i međusobno se razlikovale, jačao je zajednički europski identitet. Nakon užasnih krvoprolića u dvama svjetskim ratovima u prvoj polovini 20. stoljeća, u Europljana se očitovala još veća odlučnost da odamo počast našoj zajedničkoj baštini. To govori o dubini i snazi Europe kao kozmopolitske Križcivilizacije u najboljem smislu te riječi. Mi ne tražimo nametnuto, prisilno jedinstvo carstva. Naprotiv, europski kozmopolitizam prepoznaje da ljubav prema domovini i građanska lojalnost otvaraju put prema širemu svijetu.

Ne podržavamo nametnuto i prisilno jedinstvo

9. Prava je Europa prožeta kršćanstvom. Univerzalna duhovna vlast Crkve dovela je do kulturnoga jedinstva Europe, ali je to

Kršćanstvo je poticalo kul-

učinila bez političkoga carstva. To je omogućilo da se građanske krjeposti razvijaju unutar zajedničke europske kulture. Autonomija onoga što danas nazivamo civilnim društvom postala je tipičnim obilježjem europskoga života. Nadalje, kršćansko evanđelje ne daje sveobuhvatno božansko pravo, zbog čega je bilo moguće da se afirmira i poštuje različitost svjetovnih nacionalnih zakona, a da se pritom ne ugrozi naše europsko jedinstvo. Stoga nije slučajno da je opadanje kršćanske vjere u Europi praćeno novim nastojanjima da se stvori političko jedinstvo – carstvo novca i regulativa, pokriveno osjećajima pseudoreligijskoga univerzalizma, koje gradi Europska unija.

turno jedinstvo

10. Prava Europa potvrđuje jednako dostojanstvo svakoga pojedinca, bez obzira na spol, status ili rasu. I to je izraslo iz naših kršćanskih korijena. Naše plemenite krjeposti bez sumnje su plod kršćanske baštine: poštenje, suosjećanje, milosrđe, opraštanje, mirotvorstvo, dobročinstvo. Kršćanstvo je stubokom, na način kakav do tada nije viđen, promijenilo odnos između muškarca i žene, promičući ljubav i uzajamnu vjernost. Bračni savez omogućuje križmuškarcu i ženi zajedno napredovati. Većina žrtava koje činimo plod su brige za bračnoga druga i djecu. Taj duh sebedarja još je jedan kršćanski obol Europi kakvu volimo.

Kršćanski korijeni hrane Europu

11. Prava Europa crpi nadahnuće i iz klasične tradicije. Prepoznajemo se u književnosti stare Grčke i Rima. Kao Europljani težimo za veličinom, krunom klasičnih krjeposti. Kadgod je to dovodilo do nasilne utrke za prevlašću. No ona najbolja strana težnje k izvrsnosti nadahnjuje europske muškarce i žene na stvaranje glazbenih i umjetničkih djela nenadmašne ljepote te ih potiče na izvanredne prodore na području znanosti i tehnologije. Čvrste krjeposti samokontrole te ponos zbog sud-

Klasični korijeni potiču izvrsnost

jelovanja u građanskom životu u Rimljana, kao i duh filozofskoga istraživanja u Grka, u stvarnoj Europi nikada nisu bili zaboravljeni. Njihova su dostignuća i naša dostignuća.

12. Prava Europa nikada nije bila savršena. Zagovornici lažne Europe nisu u krivu kad traže razvoj i reformu, i uistinu je nakon 1945. i 1989. postignuto mnogo toga što moramo cijeniti i njegovati. Naš je zajednički život trajni projekt, a ne ukoštalo nasljeđe. No budućnost je Europe u obnovljenoj odanosti našim najboljim tradicijama, a ne u lažnom univerzalizmu koji nameće zaborav i samoodbacivanje. Europa nije počela postojati s prosvjetiteljstvom. Naš ljubljani dom ne će prispjeti k svom ispunjenju s Europskom unijom. Prava Europa jest i uvijek će biti ddzajednica naroda koji mogu biti osamljeni, ponekad gnjevni, ali ipak povezani zajedničkom baštinom o kojoj zajednički raspravljamo, koju razvijamo, dijelimo – i ljubimo.

Europa je zajednički projekt

+ + +

13. Prava je Europa u opasnosti. Dostignuća kao što su nacionalni suverenitet, otpor carstvu, kozmopolitizam sposoban za građansku lojalnost, kršćanska baština ljudskoga i dostojanstvenoga života, zauzimanje u duhu naše klasične baštine – sve nam to izmiče. Dok patroni lažne Europe grade svoje lažno kršćanstvo univerzalnih ljudskih prava, mi gubimo svoj dom.

Gubimo svoj dom

14. Lažna Europa hvasta se dosad neviđenim zauzimanjem za ljudsku slobodu. No ta je sloboda jednostrana. Prodaje se kao oslobođenje od svih ograničenja: seksualna sloboda, sloboda za samoostvarenje, sloboda da čovjek bude „ono što jest“. Naraštaj 1968. gleda na te slobode kao na pobjedu nad jednoć

Prevladava lažna sloboda

svemoćnim i represivnim crnokulturnim režimom. Smatraju se velikim osloboditeljima, a njihovi se prijestupi proglašavaju plemenitim moralnim postignućima na kojima bi im cijeli svijet trebao biti zahvalan.

15. No za mlađe je naraštaje Europljana stvarnost mnogo manje blistava. Libertinski hedonizam često vodi u dosadu i stvara osjećaj besmislenosti. Bračni je savez oslabio. U uzavrelom moru seksualne slobode duboka želja naših mladih da se vjenčaju i zasnuju obitelj često biva frustrirana. Sloboda koja frustrira najdublje želje našega srca postaje prokletstvom. Čini se da naša društva propadaju u individualizmu, osamljenosti i besciljnosti. Umjesto slobode osuđeni smo na isprazni konformizam konzumističke i medijski upravljane kulture. Naša je dužnost reći istinu: Naraštaj 1968. je uništio, ali nije gradio. Stvorili su prazninu koju sada ispunjavaju mediji, jeftini turizam i pornografija.

Šire se individualizam, osamljenost i besciljnost

16. Istovremeno dok pjevamo hvalospjeve dosad neviđenoj slobodi, europski je život na svim poljima sve više i više reguliran. Pravila – koja često stvaraju bezimeni tehnokrati u sprezi s moćnim interesima – upravljaju našim radnim odnosima, našim poslovnim odlukama, našim odgojno-obrazovnim kvalifikacijama, našim vijestima i zabavnim medijima. A sada Europa nastoji suziti i postojeća pravila o slobodi govora, koja je izvorno europska sloboda i očitovanje slobode savjesti. Na meti tih restrikcija nisu bestidnost ili drugi napadi na dostojanstvo u javnom životu. Umjesto toga, europske vladajuće elite jasno žele suziti politički govor. Politički vođe koji izgovore neugodne istine o moralnim vrjednotama, islamu ili migracijama dovlače se pred sudce. Politička korektnost nameće tabue koji svako propitivanje „statusa quo“ prokazuju kao posve neprihvatljivo. Lažna Europa ne potiče stvarnu kulturu slobode. Ona

Nama se upravlja i manipulira

promiče kulturu tržišno upravljane homogenosti i politički nametnutoga konformizma.

17. Lažna Europa također se hvasta dosad neviđenim zauzimanjem za jednakost. Ona ističe da promiče Crnonediskriminaciju i uključivanje svih rasa, religija i identiteta. Na tom je polju uistinu učinjen stvarni napredak, ali se uvriježio i utopijski odmak od stvarnosti. Više od naraštaja Europa je provodila veliki projekt multikulturalizma. Zahtijevati ili čak promicati asimilaciju muslimanskih novopridošlica u naš način ponašanja i naše običaje, a o našoj religiji da se i ne govori, smatralo se velikom nepravdom. Predanost jednakosti, o kojoj nam se govorilo, traži da odbacimo svaku naznaku da vjerujemo da je naša kultura superiornija. Paradoks je što europski multikulturni projekt, koji niječe kršćanske korijene Europe, predstavlja kršćansku ideju o sveopćoj ljubavi u pretjeranom i neodrživom obliku. On od europskih naroda zahtijeva svetački stupanj žrtve. Od nas se traži da kažemo da je kolonizacija naših domova i odustajanje od naše kulture slavni čin Europe u 21. stoljeću, tj. kolektivni čin samožrtvovanja u ime nove globalne zajednice mira i napretka koja se rađa.

Multikulturalizam je neostvariv

18. Mnogo je prijetvnosti u takvom načinu mišljenja. Većina u našoj upravljačkoj eliti bez sumnje pretpostavlja superiornost europske kulture – što se javno ne smije reći da se ne bi uvrijedilo imigrante. Uzevši tu superiornost kao datost, misle da će se asimilacija dogoditi po naravi stvari i brzo. U ironičnom odjeku staroga imperijalističkoga razmišljanja, europske vladajuće elite podrazumijevaju da će nekako, po prirodnim ili povijesnim zakonima, „oni“ nužno postati kao „mi“ – dok je nepojmljivo da bi se moglo dogoditi suprotno. U međuvremenu se službeni multikulturalizam primjenjuje kao terapijsko sredstvo za upravljanje nesretnim, ali „privremenim“ napetostima.

Širi se prijetvnost

19. No postoji još veća i mračnija prijetvornost. Za posljednjega je naraštaja sve veći i veći dio naše upravljačke elite svoj interes pronalazio u ubrzanoj globalizaciji. Žele izgraditi nadnacionalne institucije koje su kadri kontrolirati bez neugodnih mišanja nacionalnih suvereniteta. Sve jasnije biva da „demokratski deficit“ u Europskoj uniji nije puki tehnički problem koji bi se dao riješiti tehničkim sredstvima. Prije da je taj deficit temeljno opredjeljenje, koje se gorljivo brani. Bilo da se opravdavaju ekonomskim nužnostima bilo da samostalno razvijaju međunarodno zakonodavstvo o ljudskim pravima, nadnacionalni mandarin institucija Europske unije oduzimaju Europi politički život, odgovarajući na sve izazove tehnokratskom krilaticom: „Nema alternative.“ Suočavamo se s mekanom, ali sve stvarnijom tiranijom.

Jača
tehnokratska
tiranija

20. Preuzetnost lažne Europe sada postaje očitom, unatoč svim nastojanjima njezinih pristaša u podupiranju utješnih iluzija. Prije svega, pokazalo se da je lažna Europa slabija no što je itko zamišljao. Masovna zabava i materijalna potrošnja ne mogu održati građanski život. Lišena viših ideala i obeshrabrena multikulturalističkom ideologijom u iskazivanju nacionalnoga ponosa, naša društva sada teško potiču na želju da ih se brani. Štoviše, inkluzivna retorika ili neosobni gospodarski sustav u kojem prevladavaju velike međunarodne korporacije sigurno ne mogu obnoviti građansko povjerenje i društvenu koheziju. Još jednom moramo biti iskreni: europska se društva osipaju. Ako otvorimo oči, svjedočimo sve većoj uporabi državne sile, društvenoga inženjeringa i odgojno-obrazovne indoktrinacije. Nije samo islamski terorizam taj koji dovodi teško naoružane vojnike na ulice. Interventna policija sada je potrebna da stiša nasilne prosvjede protiv establišmenta, čak i da upravlja pijanim gomilama nogometnih navijača. Fanatizam vezan uz naše

Lažna je Europa
krhka i nemoćna

nogometne momčadi očajni je znak duboke ljudske potrebe za solidarnošću, solidarnošću koja u lažnoj Europi inače ostaje neispunjenom.

21. Europske intelektualne elite pripadaju glavnim borcima za umišljenost lažne Europe. Nema sumnje da su naša sveučilišta bila slavna točka europske civilizacije. No dok su nekada nastojala prenijeti svakomu novomu naraštaju mudrost prijašnjih vremena, danas mnogi na sveučilištima brkaju kritičko mišljenje s odbacivanjem prošlosti. Stroga disciplina intelektualnoga poštenja i objektivnosti bila je zvijezda vodilja europskoga duha. No u posljednjim dvama naraštajima taj se plemeniti ideal promijenio. Askeza koja je nekoć stremila k oslobođenju misli od tiranije prevladavajućega mišljenja pretvorila se u često samodopadni i nepromišljeni animozitet prema onomu što nam je vlastito. Takav stav kulturnoga odbacivanja funkcionira kao jeftini i lagani način da se bude „kritičan“. Za posljednjega se naraštaja on uvježbava u predavaonicama i postaje doktrinom, dogmom. A uključivanje među ispovjedaoce toga creda smatra se obilježjem „prosvjetljenja“ i duhovnoga izabranja. Kao posljedica toga, naša su sveučilišta danas aktivni čimbenici kulturne destrukcije koja je u tijeku.

Uvriježila se kultura odbacivanja onoga što je vlastito

22. Naše upravljačke elite promiču ljudska prava. Rade na sprečavanju klimatskih promjena. Izgrađuju sve integriraniju globalnu tržišnu ekonomiju i usklađuju porezne politike. Nadgledaju proces koji ide prema rodnoj jednakosti. Toliko toga za nas čine! Zašto je onda važno na koji su način došle do svojih položaja? I što ako u europskih naroda raste sumnja u njihovu administraciju?

Elite se arogantno hvale svojim krjepostima

23. Sve veći skepticizam potpuno je opravdan. Danas u Europi prevladava besciljni materijalizam koji, čini se, nije kadar mo-

Alternativa postoji

tivirati muškarce i žene da imaju djecu i zasnuju obitelj. Kultura odbacivanja lišava sljedeći naraštaj osjećaja identiteta. U nekim našim zemljama postoje područja na kojima muslimani imaju neformalnu autonomiju u odnosu na mjesne zakone, kao da su prije kolonizatori negoli sugrađani. Individualizam nas izolira jedne od drugih. Globalizacija mijenja životne perspektive milijuna ljudi. Ako su izazvane, naše upravljačke elite govore da rade samo kako bi uredile neizbježno, prilagodile stvari neumoljivim nužnostima. Nikakvo drukčije usmjerenje nije moguće i iracionalno je opirati se. Drukčije ne može biti. Za one koji prigovaraju kaže se da pate od nostalgije – zbog čega zaslužuju moralnu osudu kao rasisti ili fašisti. Kad društvene podjele i građansko nepovjerenje postanu očitiji, javni europski život biva bremenitiji bijesom i srdžbom i nitko ne zna kamo to može odvesti. Moramo prestati ići tim putom. Moramo se osloboditi tiranije lažne Europe. Alternativa postoji.

+ + +

24. Djelo obnove započinje s teološkom spoznajom samih sebe. Univerzalističke drskosti lažne Europe očituju se kao surogat religija – uključujući ispovijedanje vjere – ali i anateme. Taj moćni opijat paralizira Europu kao političko tijelo. Moramo ustrajati na tome da religiozne težnje ostanu u sferi religije, a ne politike, a još manje administrativnoga upravljanja. Kako bismo povratili sposobnost političkoga i povijesnoga djelovanja, potrebno je iznova sekularizirati europski javni život.

Moramo izbjegavati surogat religiju

25. To će od nas zahtijevati da se odrekemo lažljiva govora koji bježi od odgovornosti i pomaže ideološkoj manipulaciji. Govor o različitosti, inkluziji i multikulturalizmu prazan je. Često

Moramo obnoviti istinski liberalizam

se takav govor koristi kao način da svoje pogreške prikažemo kao postignuća: rastakanje društvene solidarnosti „zapravo“ je znak dobrodošlice, tolerancije i inkluzije. To je marketinški govor, govor čija je svrha prije zamagliti stvarnost negoli ju osvijetliti. Moramo iznova otkriti trajno poštovanje prema stvarnosti. Govor je osjetljivo oruđe; kad se koristi kao batina, srozava se. Morali bismo biti zaštitnici jezične doličnosti. Posezanje za prijavama znak je srozavanja našega sadašnjega trenutka. Ne smijemo tolerirati verbalno zastrašivanje, još manje prijetnje smrću. Moramo zaštititi one koji odgovorno govore, čak i ako mislimo da su njihovi pogledi pogrešni. Budućnost Europe mora biti liberalna u najboljem smislu te riječi, a to znači odana živoj javnoj raspravi slobodnoj od svih prijetnja nasiljem i od svake prisile.

26. Da bi se razbile čari lažne Europe i njezinih utopijskih, pseudoreligijskih križarskih ratova za svijet bez granica, potrebno je njegovati novi oblik upravljanja državom i novi stil državnika. Dobar politički vođa služi općemu dobru konkretnih ljudi. Dobar političar vidi u našoj zajedničkoj europskoj baštini te u našim zasebnim nacionalnim tradicijama veličanstvene i životvorne darove, koji su istodobno krhki. Tu baštinu on ne odbacuje, niti riskira da ju izgubi zbog utopijskih snova. Takvi vođe žude za počastima vlastitoga puka, a ne traže odobravanje „međunarodne zajednice“, koja je zapravo samo aparat oligarhije za odnose s javnošću.

Potrebni su nam odgovorni državnici

27. Budući da prepoznamo posebno značenje europskih zemalja i njihov kršćanski pečat, ne smijemo dopustiti da nas zbune pogrešne tvrdnje multikulturalista. Imigracija bez asimilacije jest kolonizacija te ju valja odbaciti. S pravom očekujemo da se oni koji migriraju u naše zemlje uklope u naše nacije te prihvate naše putove. To očekivanje mora podupirati prikladna

Morali bismo obnoviti nacionalno jedinstvo i solidarnost

politika. Govor o multikulturalizmu uvezen je iz Amerike. No veliki imigracijski val u Ameriku zbio se na prijelazu u 20. stoljeće, dakle u doba brzoga gospodarskoga rasta, u zemlji bez snažnije socijalne države i s vrlo snažnim osjećajem nacionalnoga identiteta u koji su se pridošlice morali uklopiti. Nakon što je pripustila velik broj imigranata, Amerika je gotovo potpuno zatvorila svoja vrata za vrijeme dvaju naraštaja. Europa mora učiti iz toga američkoga iskustva umjesto da primjenjuje američke ideologije. To nas iskustvo uči da je radno mjesto veliki asimilacijski pokretač, da odveć velikodušni socijalni sustav može biti zaprjeka asimilaciji te da razborito političko vodstvo ponekad reducira imigraciju – čak i drastično. Ne smijemo dopustiti multikulturalnoj ideologiji da izobliči naše političke prosudbe o tome kako najbolje služiti općemu dobru, koje zahtijeva nacionalne zajednice s dovoljnom razinom jedinstva i solidarnosti kako bi svoje dobro smatrale općim dobrom.

28. Nakon Drugoga svjetskoga rata zapadna je Europa uspijevala njegovati žive demokratske sustave. Nakon sloma sovjetskoga imperija, i srednjoeuropske zemlje obnovile su svoju građansku vitalnost. Riječ je o najdragocjenijim postignućima Europe. No ona će biti izgubljena ako se ne suočimo s imigracijom i demografskim promjenama u našim zemljama. Samo carstva mogu biti multikulturalna, a Europska unija to će postati ako ne uspijemo postaviti obnovljenu solidarnost i građansko jedinstvo za mjerila po kojima će se ravnati imigracijske politike i strategije asimilacije.

Samo su carstva multikulturalna

29. Mnogi pogrešno misle da je Europa uzdrmana samo sporenjima oko imigracije. No to je zapravo samo jedna dimenzija općenitijega procesa društvenoga osipanja koji valja preokrenuti. Moramo iznova otkriti dostojanstvo posebnih uloga u društvu. Roditelji, učitelji i profesori dužni su formirati one

Zdrava hijerarhija promiče društveno blagostanje

koji su povjereni njihovoj skrbi. Moramo se oduprijeti kultu vladavine struke na štetu mudrosti, osjećaja za mjeru i potrebe za kultiviranim življenjem. Ne može biti obnove Europe bez odlučnoga odbacivanja pretjeranoga egalitarizma i sužavanja mudrosti na tehničko znanje. Pozdravljamo politička postignuća modernoga doba. Svaki muškarac i žena moraju imati jednako pravo glasa. Temeljna prava moraju biti zaštićena. No zdrava demokracija također zahtijeva društvene i kulturne hijerarhije koje potiču na postizanje izvrsnosti i iskazuju poštovanje onima koji služe općemu dobru. Moramo obnoviti osjećaj za duhovnu veličinu i iskazati joj dužno poštovanje kako bi se naša civilizacija mogla suočiti sa sve većom moći pukoga bogatstva s jedne strane i vulgarne zabave s druge.

30. Ljudsko je dostojanstvo više od prava da se bude ostavljen na miru, a doktrine međunarodnih ljudskih prava ne iscrpljuju zahtjeve pravednosti, još manje zahtjeve dobra. Europa mora obnoviti konsenzus o moralnoj kulturi kako bi se ljudi usmjeravali prema krjeposnomu životu. Ne smijemo dopustiti da nas pogrješno viđenje slobode odvrati od razborite uporabe prava kako bi se ljude odvrćalo od poroka. Moramo opraštati ljudsku slabost, ali Europa ne može uspijevati bez obnove opće težnje za ispravnim ponašanjem i za ljudskom izvrsnošću. Kultura dostojanstva razvija se iz pristojnosti i izvršavanja dužnosti na našim životnim postajama. Moramo obnoviti razmjenu poštovanja između društvenih slojeva, kojom se odlikuje društvo koje vrednuje doprinose svijetu.

Moramo obnoviti moralnu kulturu

31. Dok s jedne strane prepoznavamo pozitivne aspekte gospodarstava zasnovanih na slobodnom tržištu, s druge se strane moramo oduprijeti ideologijama koje nastoje apsolutizirati logiku tržišta. Dobro funkcionirajuća tržišta podrazumijevaju aktivnu ulogu zakona, a cilj zakona ne može se svesti samo na

Tržište mora biti uređeno s obzirom na društvene ciljeve

gospodarsku učinkovitost. Tržišta, dakle, najbolje funkcioniraju kad su uvrštena u snažne društvene institucije, ustrojene prema vlastitim netržišnim načelima. Gospodarski rast, premda je blagotvoran, nije najviše dobro. Tržišta moraju biti usmjerena prema društvenim ciljevima. Danas korporacijski gigantizam ugrožava čak i politički suverenitet. Nacije moraju surađivati kako bi ovladale arogancijom i bezdušnošću globalnih gospodarskih snaga. Mi se izjašnjavamo za razborito korištenje državne moći kako bi se promicala negospodarska društvena dobra.

32. Vjerujemo da Europa ima povijest i kulturu koje su vrijedne opstanka. Naša sveučilišta, međutim, prečesto izdaju našu kulturnu baštinu. Potrebna nam je reforma odgojno-obrazovnih kurikula kako bismo promicali prenošenje naše zajedničke kulture umjesto da se mladi ljudi indoktrinacijom uvode u kulturu odbacivanja. Učitelji i mentori na svim razinama dužni su gajiti spomen. Trebali bi se ponositi svojom ulogom mosta između prošlih i nadolazećih naraštaja. Moramo, dakle, obnoviti visoku europsku kulturu postavljajući uzvišeno i lijepo kao svoj opći standard, a odbacujući srozavanje umjetnosti na neku vrstu političke propagande. To će zahtijevati odgoj novoga naraštaja mecena. Korporacije i birokracije pokazale su se kao odveć siromašni čuvari umjetnosti.

Odgoj i obrazovanje moraju se reformirati

33. Brak je temelj građanskoga društva i osnova sklada između muškarca i žene. On je intimni savez ustrojen oko uzdržavanja obitelji i podizanja djece. Potvrđujemo da su biti otac i biti majka najosnovnije uloge bilo u društvu bilo ljudskoga bića kao takvoga. Brak i djeca sastavni su dio vizije bilo kakvoga ljudskoga procvata. Djeca zahtijevaju žrtvu onih koji ih donose na svijet. Ta je žrtva plemenita i treba biti vrjednovana. Zagovalamo razborite društvene politike koje ohrabruju i jačaju brak,

Brak i obitelj su presudni

rađanje te odgoj i obrazovanje djece. Društvo koje ne prihvaća djecu nema budućnosti.

+ + +

34. Velika zabrinutost vlada u današnjoj Europi zbog uspona onoga što se naziva „populizmom“ – premda se čini da značenje toga pojma nikada nije definirano, a uglavnom se rabi u pogrdnom značenju. Glede toga imamo svojih rezerva. Europa mora crpiti iz duboke mudrosti svojih tradicija, a ne se oslanjati na plitke slogane i emocionalne apele koji unose podjelu. Nadalje, svjesni smo da mnogo toga kod te nove političke pojave može predstavljati zdravu pobunu protiv tiranije lažne Europe, koja svaku ugrozu svojega monopola na moralni legitimitet smatra „protudemokratskom“. Takozvani „populizam“ predstavlja izazov diktaturi „statusa quo“, „fanatizmu centra“, i to s pravom. To je znak da se čak i unutar naše degradirane i osiromašene političke kulture može ponovno roditi povijesni angažman europskih naroda.

Potrebno je suočiti se s populizmom

35. Odbacujemo i pogrješnom smatramo tvrdnju da ne postoji odgovorna alternativa umjetnoj i bezdušnoj solidarnosti objedinjenoga tržišta, transnacionalnoj birokraciji i površnoj zabavi. Kruh i igre nisu dovoljni. Odgovorna alternativa prava je Europa.

Naša je budućnost prava Europa

36. U ovom času pozivamo sve Europljane da nam se pridruže u odbacivanju utopijske tlapnje multikulturnoga svijeta bez granica. S pravom volimo svoje domovine te nastojimo prenijeti na našu djecu sve ono plemenito što smo i sami primili iz naše baštine. Kao Europljani, dijelimo zajedničku baštinu, a ta nas baština poziva da u miru zajedno živimo kao Europa nacija. Ob-

Moramo preuzeti odgovornost

novimo nacionalni suverenitet i ponovno otkrijmo dostojanstvo zajedničke političke odgovornosti za budućnost Europe.

Philippe Bénétou (Francuska)

Rémi Brague (Francuska)

Chantal Delsol (Francuska)

Roman Joch (Češka)

Lánczi András (Mađarska)

Ryszard Legutko (Poljska)

Roger Scruton (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Robert Spaemann (Njemačka)

Bart Jan Spruyt (Nizozemska)

Matthias Storme (Belgija)

Pierre Manent (Francuska)

Dalmacio Negro Pavón (Španjolska)

[Edit](#)

L E A V E A R E P L Y

Enter your comment here...

u